

چگونه کلاس درس را اداره کنیم؟

توصیه هایی برای معلمان جدید

در این مقاله چند پیشنهاد مختصر و روشن آورده شده است که به کار هر معلمی می آیند. این پیشنهادها به متغیرهای زیادی اشاره می کنند که در کنترل معلم اند و بهتر است به آنها توجه شود. متغیرهای زیادی بر فرایند **یاددهی - یادگیری** اثر

می گذارند که آشکارترین آنها را باید معلم، دانش آموز، موضوع درس و محیط یادگیری شمرد، که در این جا، تأکید و تمرکز بر کار معلم بوده است

بایدها:

با آمادگی قبلی به کلاس بروید

مواد و وسایل، نوع پرسش ها و فعالیت ها را قبلاً آماده کنید. اغلب دانش آموزان شنیده اند که معلم گفته است: معذرت می خواهم، مطالب درس امروز را آماده یا مطالعه نکرده ام

در جلسه اول، خود و روش خود را معرفی کنید .

دانش آموزان از همان ابتدا مایلند و حق دارند با روش کار شما، نوع امتحان کردن، نوع سوال‌ها، مقدار تکلیف شب، دفاتر و وسایلی که از قبل باید تهیه کنند و حتی استراحت چند دقیقه‌ای و مختصری که ممکن است در وسط جلسه درس به آنان می‌دهید، آشنا شوند. حتی در ابتدای هر جلسه باید خلاصه‌ای از درس گذشته و آنچه را که می‌خواهید درس بدهید، برای دانش آموزان بگویید.

محیط کلاس را راحت نگه دارید .

در این جا هم منظور راحتی فیزیکی (آیا همه تابلوهای کلاس را خوب می‌بینند و حرف‌ها را خوب می‌شنوند؟) و هم راحتی فکری (اجازه پرسش کردن و شرکت در بحث) است.

هدف‌ها را بیان کنید .

تحقیقات نشان داده‌اند که در این صورت، یادگیری تسهیل می‌شود و دانش آموزان از لحاظ ذهنی آمادگی بیشتری برای فراگیری می‌یابند. چنان که در سخنرانی‌ها هم شخص سخنران باید به حاضران بگوید چه می‌خواهد بگوید و چه را گفته

است.

نظم داشته باشید .

در صحبت کردن، طبق نقشه قبلی پیش بروید و هر چه یادتان آمد بیان نکنید.
دانش آموزان، درس و مفاهیم سازمان دهی شده را بهتر دنبال می کنند و یاد می گیرند

از ابزارهای دیداری- شنیداری استفاده کنید .

همه ما زمانی بهتر یاد می گیریم که بیش تر از یک حس ما به کار گرفته شده باشد.
گذشته از آن، رعایت تنوع، جو کلاس را مطبوع تر می کند

وسایل و ابزارهایی را که به کار می برید، خوب بشناسید .

این نکته، بسیار مهم است. هیچ عاملی بیش تر از این دانش آموز را از معلم روگردان نمی کند که دریابد معلم بر کارش مسلط نیست. البته، دانش آموزان انتظار ندارند معلم همه چیز را بداند، اما در صورتی که اطلاعات ناقص یا نادرست به آنان بدهد، از آن به بعد درباره هر چه می گوید تردید خواهند کرد

به پرسش‌ها پاسخ بدهید .

این نکته، دو بخش دارد: اول این که پاسخ را در هنگام پرسیدن سوال بدهید دانش‌آموزی مثلاً توضیح تئوری نسبت را بخواهد، می‌توانید پاسخ را به بعدها موکول کنید، اما به خاطر داشته باشید وقتی دانش‌آموز چیزی مربوط به درس را می‌پرسد، معنایش این است که مفهوم خاصی را درک نکرده است و نیاز به کمک دارد و ممکن است در صورت پاسخ ندادن شما، بقیه درس را هم نفهمد. دوم آن که پس از پاسخ دادن به پرسش دانش‌آموز، از او بپرسد آیا به سوالش جواب داده‌اید یا نه. چه بسیار اتفاق می‌افتد که معلم نادانسته، به سوال دیگری غیر از آنچه دلخواه دانش‌آموز است پاسخ می‌دهد، یا آن که فقط قسمتی از سوال را جواب داده است.

واکنش دانش‌آموزان را بگیرید .

با وجود ابهام‌های زیادی که درباره فرایند آموزش داریم، یک چیز را با اطمینان زیادی می‌دانیم: این که بدون آگاهی از واکنش فراگیر، آموزش اتفاق نمی‌افتد. معلم همواره باید بداند که دانش‌آموزان مفاهیم تدریس شده را دریافت کرده‌اند یا نه.

اشتیاق نشان بدهید .

اشتیاق شما باید دو جهت داشته باشد: موضوع درس و آموزش شما. دانش آموزان، به معلم علاقه مند بیش تر توجه دارند

کنترل کلاس را در اختیار داشته باشید .

در مورد مسائل انضباطی، باید مسئولیت های آنها را هم بپذیرید. شما باید دانش آموزان مسئله ساز و سلطه جو را زیر کنترل داشته باشید. جالب آن که مسائل !انضباطی، در کلاس های بزرگسالان هم وجود دارند

انعطاف پذیر باشید .

معلمی که از قبل آمادگی لازم را برای خود فراهم آورده، راه معینی را در کلاس دنبال می کند. اما معنای این نکته آن نیست که او در هیچ شرایطی نباید از خود

انعطاف پذیری نشان بدهد. یادتان باشد که وظیفه شما، کمک و خدمات رسانی به دانش آموزان است.

مشوق شرکت در بحث‌ها باشید .

فرایند یادگیری در کلاس‌های فعال کاملاً دنبال می‌شود و در کلاس‌های غیرفعال، ممکن است دنبال شود. دانش آموزان را در بحث‌ها شرکت بدهید. توجه داشته باشید که وقتی دانش آموزان خودشان به مفاهیم پی می‌برند، یادگیری آنان پایدارتر و عمیق‌تر است.

رفتار صمیمانه داشته باشید

اعتراف می‌کنیم که این نکته، ذهنی و شخصی است. رفتار دوستانه رانمی‌توان تعریف کرد، اما احساس کردن آن آسان است. دانش آموزان خود رابچه تصور نکنید.

میزان پیشرفت را ارزیابی کنید .

بدیهی است که وقتی چیزی ارزش درس دادن داشته باشد، ارزشیابی آن هم ضرورت خواهد داشت. ارزیابی‌ها را در فواصل کوتاه انجام بدهید نه در پایان ماه و فصل، به ویژه که هدف ارزشیابی، صرف نظر از تعیین میزان یادگیری دانش‌آموزان، پی بردن به نقص‌های کار معلم هم هست.

خودتان باشید .

اغلب معلمان تازه‌کار، سعی می‌کنند روش معلم‌ها یا استادان موفق و موردعلاقه خود را الگو قرار بدهند و تقلید کنند. این نوع نقطه نظر، فقط زمانی کارایی دارد که شخصیت شما دو نفر نیز مشابه باشد. مسائل و اتفاقاتی که در حین آموزش رخ می‌دهند، همواره شبیه هم نیستند

(چگونه کلاس درس را اداره کنیم؟)

نبایدها

وقت را بیهوده نگیرید .

درس را به موقع شروع کنید و بعد از خوردن زنگ آن را ادامه ندهید. با این کار، فقط دانش‌آموزان را عصبانی می‌کنید و باعث می‌شوید که به درس شما گوش ندهند.

وقت را تلف نکنید .

تعریف کردن خاطرات شیرین و لطیفه‌های به جا، در حد خود خوب است، اما یادتان باشد که دانش‌آموزان برای چیز یاد گرفتن در کلاس شما نشسته‌اند.

متکلم وحده نباشید .

بیشتر ما به این علت معلم شده‌ایم که چیزهایی برای یاد دادن می‌دانیم. وظیفه معلم نیز در کلاس همین است. اما بگذارید دانش‌آموزان هم اظهار نظر کنند. طرح کردن پرسش‌های

آموزنده در کلاس و به بحث کشاندن دانش‌آموزان يك هنر است.

متکبر نباشید .

بدیهی است که دیگران صمیمیت و افتادگی را دوست دارند و اگر این احساس را در دانش‌آموزان به وجود . از تکبر بیزارند آورید که برایشان اهمیت قائل نیستید، به سرعت از شما رو گردان می‌شوند.

مسخره نکنید .

مسخره کردن دانش‌آموزان در هر سن و سالی بسیار زشت است. البته، شوخی کردن مناسب با دانش‌آموزان به ویژه در مورد جواب‌هایی که می‌دهند، نشانه صمیمیت است، اما با مسخره گرفتن آنان، باعث ایجاد ترس از پاسخ یا واکنش نشان دادن خواهید شد.

دیکتاتور نباشید .

شما باید به ویژه در بحث‌ها نظر خود را به بقیه تحمیل نکنید.
این نکته، در کلاس‌های بزرگسالان از حساسیت زیادی برخوردار است.

بسیار تند یا کند صحبت نکنید .

تند حرف زدن، دانش‌آموزان دیرآموز و کند حرف زدن، دانش‌آموزان مستعد را خسته می‌کند. بخش‌هایی از صحبت خود را ضبط کنید و با گوش دادن، متوجه اشکالات حرف زدن خود بشوید.

از روی چیزی نخوانید .

من نمی‌گویم اصلاً چیزی را در کلاس نخوانید. گاهی، خواندن نوشته‌های کوتاه دیگران، بسیار هم آموزنده و گیراست. اما نیم ساعت خواندن، طبعاً کلاس را خسته خواهد کرد. در این موارد، بهتر است نسخه‌هایی از متن مورد نظر را تهیه کنید و به دانش‌آموزان بدهید. یادتان باشد که بیشتر دانش‌آموزان، با خواندن و نگاه کردن، بهتر از شنیدن چیز یاد می‌گیرند.

پاسخ‌ها را قطع نکنید .

بسیاری از معلم‌ها این عادت بد را دارند که پاسخ دانش‌آموز به پرسش مطرح شده را در نیمه‌های آن قطع می‌کنند و سوال خودشان را نیز نیمه تمام می‌گذارند. خود من عادت کرده‌ام برای جلوگیری از این کار، در موقع پاسخ دادن دانش‌آموز دست‌هایم را از پشت به هم قفل کنم.

با دانش‌آموز "یکی به دو" نکنید .

هیچ دلیلی ندارد که شما از همه دانش‌آموزان خوشتان بیاید، یا آن که همه آنان باید شما را دوست داشته باشند! در مقابله با دانش‌آموزان از قدرت و اختیار خود استفاده نکنید. بهترین موقع برای تصفیه حساب، در زنگ تفریح یا بعد از خاتمه کلاس‌های روزانه است.

احترام دانش‌آموزان به خود را از دست ندهید .

از بین رفتن احترام به صورت‌های مختلفی اتفاق می‌افتد. جای توهین و بی‌حرمتی در کلاس درس نیست. معلم باید نوعی

دیوار نامرئی میان خود و دانش‌آموزان داشته باشد. به هر حال، مقام معلمی باید حفظ شود و این نکته را در تضاد با گفته قبلی که باید با دانش‌آموزان صمیمی بود، در تضاد ببینید. بسیاری از معلم‌ها مرز میان این دو را درست نمی‌شناسند.

مشکلات خود را به کلاس نبرید .

شما باید مسائل و مشکلات معمولی و روزمره از قبیل اوقات تلخی خانوادگی، بگو مگو با مدیر یا کارمندان اداره و غیره را پشت در کلاس بگذارید و سپس وارد شوید. در کلاس باید خوش اخلاق باشید. دانش‌آموزان اغلب تحت تأثیر نوع روحیه معلم خود قرار می‌گیرند.

چیزی را از خود در نیاورید .

اگر ناچار به دروغ‌گویی شدید، سعی کنید دروغ شما فاش نشود. قبلاً گفتیم که معلم باید اعتماد دانش‌آموزان را جلب کند. گفتن جمله "نمی‌دانم، اما جستجو می‌کنم" کارساز است. گاهی نیز می‌توانید پاسخ دادن به پرسشی را که جوابش را نمی‌دانید، به کلاس واگذار کنید و آن را به اصطلاح، به بحث بگذارید. با این سیاست، می‌توانید فرصتی برای فکر کردن دارا شوید.

حواس دانش‌آموزان را پرت نکنید .

منظور ما در اینجا، گفته‌ها و کارهایی است که می‌توانند فرایند **یاددهی- یادگیری** را متوقف کنند، یا به بیراهه بکشانند. تکیه کلام‌های بی‌مورد و زیاده از حد، یا بازی کردن با کلید یا چیزی که در دست دارید، عوامل حواس پرتی هستند و از تمرکز دانش‌آموزان به موضوع مورد بحث می‌کاهند.

مرکز یادگیری سایت تبیان - منبع: جزیره دانش